

DEDE KORKUT

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Turkish Language & Literature Research

---

Cilt 9 Sayı 22 Ağustos 2020

Volume 9 Issue 22 August 2020

Mainz - Almanya/ Germany

ISSN: 2147 – 5490

DEDE KORKUT

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research
ISSN: 2147 - 5490 Kuruluş Tarihi: 2012
Cilt 9/ Sayı 22/ Ağustos 2020 Volume 9/ Issue 22/ August 2020

Editör/ Editor:

Doç. Dr. Nuh DOĞAN (Johannes Gutenberg Universtät, Mainz-Germany/ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye)

Editör Yardımcıları/ Vice-Editors:

Dr. Turan GÜLER (Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye)

Dr. Ahmet DAĞLI (Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye)

Deniz ARSLAN (Sakarya Üniversitesi, MEB)

YAYIN KURULU/Executive Board

Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN
(Atatürk Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR
(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Hanifi VURAL
(Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Erhan AYDIN
(İnönü Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. İrfan MORİNA
(Pristine Üniversitesi, Kosava)
Prof. Dr. Oktay Ahmet Ayberk
(Kiril ve Metodiy Üniversitesi-Makedonya)
Prof. Dr. Minehanım NURİYEVA-TEKELİ
(Bakü Mühendislik Üniversitesi, Azerbaycan)
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU
(Michigan Devlet Üniversitesi, ABD)
Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN
(Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Lindita Latifi (XHANARI)
(Tiran Üniversitesi, Arnavutluk)
Doç. Dr. Galibe HACIYEVA
(Nahçıvan Devlet Üniversitesi, Nahçıvan)
Doç. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ
(Erzurum Teknik Üniversitesi, Türkiye)

BİLİM VE DANIŞMA KURULU/ Board of Advisory

Prof. Dr. Ahmet BURAN
(Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Azmi BİLGİN
(İstanbul Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Bahir SELÇUK
(Fırat Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. İbrahim ŞAHİN
(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ
(Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN
(Hacettepe Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN
(Erciyes Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Nurullah ÇETİN
(Ankara Üniversitesi, Türkiye)
Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA
(Emekli Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Salih Okumuş
(Pristine Üniversitesi, Kosava)
Dr. Nazım MURADOV
(Lefke Avrupa Üniversitesi, Kıprıs)
Doç. Dr. Ergin JABLE (Pristine Üniversitesi, Kosava)

HAKEM KURULU/ Referees

Prof. Dr. Abdurrazık REFIYEV,
Prof. Dr. Adnan İNCE
Prof. Kubilay AKTULUM
Prof. Dr. Ahmet NAHMEDOV
Prof. Dr. Alemdar YALÇIN
Prof. Dr. Ali YAKICI
Prof. Dr. İrfan MORİNA
Prof. Dr. Ali DUymAZ
Prof. Dr. Ayşe Emel KEFELİ,
Prof. Dr. Ahmet KARADOĞAN
Prof. Dr. Celal DEMİR
Prof. Dr. Enver MEHMEDİ
Prof. Dr. Ercan ALKAYA
Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Prof. Dr. Hatice ŞİRİN
Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ
Prof. Dr. Fazıl GÖKÇEK
Prof. Dr. Gayratcan OSMAN
Prof. Dr. Günay KARAAĞAÇ
Prof. Dr. İbrahim TAŞ
Prof. Dr. İslam ZHEMENEY
Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ
Prof. Dr. İsmet EMRE
Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA
Prof. Dr. Leyla KARAHAN
Prof. Dr. Marcel Edal
Prof. Dr. Mehmet ÖLMEZ
Prof. Dr. Mehmet Fatih KIRIŞCIOĞLU

Prof. Dr. Melek ERDEM	Doç. Dr. Gülsüm KİLLİ
Prof. Dr. Mesut ŞEN,	Doç. Dr. Mehmet EROL
Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ	Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ
Prof. Dr. Muharrem KAYA	Doç. Dr. Mustafa KURT
Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ	Doç. Dr. Mustafa Levent Yener
Prof. Dr. Mustafa APAYDIN	Doç. Dr. Nermin YAZICI
Prof. Dr. Müzeyyen BUTTANRI	Doç. Dr. Nezir TEMÜR
Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ	Doç. Dr. Orhan KURTOĞLU
Prof. Dr. Oktay AHMED	Doç. Dr. Özer ŞENÖDEYİCİ
Prof. Dr. Osman Fikri SERTKAYA	Doç. Dr. Salim KÜÇÜK
Prof. Dr. S. Dilek YALÇIN	Doç. Dr. Şahmurat ARIK
Prof. Dr. Salim ÇONOĞLU	Doç. Dr. Yunus KAPLAN
Prof. Dr. Rahim TARIM	Doç. Dr. Ümit Özgür DEMİRCİ
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU	Doç. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ
Prof. Dr. Şahin KÖKTÜRK	Doç. Dr. Mehmet YASTI
Prof. Dr. Yavuz BAYRAM	Doç. Dr. Cafer ÖZDEMİR
Prof. Dr. Şaban SAĞLIK	Doç. Dr. İlknur Tatar KIRILMIŞ
Prof. Dr. Ülkü ELİUZ	Doç. Dr. Sami BASKIN,
Prof. Dr. Yunus AYATA	Doç. Dr. Salim PİLAV
Prof. Dr. Dr. Ahmet Cüneyt ISSI	Doç. Dr. Osman Ünlü
Prof. Dr. Bülent ÖZKAN	Dr. Ahmet DAĞLI,
Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN	Dr. Erdoğan KUL
Prof. Dr. Salih OKUMUŞ	Dr. Ferda ZAMBAK
Prof. Dr. Selçuk ÇIKLA	Dr. Gülten BULDUKER
Prof. Dr. Hakan ÖZDEMİR	Dr. Hasan AKTAŞ
Doç. Dr. Abdullah HARMANCI	Dr. M. Kayahan ÖZGÜL
Doç. Dr. Aktan Müge ERCAN YILMAZ,	Dr. Salih DEMİRBILEK
Doç. Dr. Adem İŞCAN	Dr. Savaş YELOK
Doç. Dr. Ayfer YILMAZ	Dr. Turan GÜLER
Doç. Dr. Aysun SUNGURHAN	Dr. Yılmaz ÖZKAY
Doç. Dr. Dilek ERGÖNENÇ AKBABA	Dr. Ömer SARAÇ
Doç. Dr. Elza ISMAILOVA	Dr. Zübeyde ŞENDERİN
Doç. Dr. Fatih USLUER	Dr. Zivar HUSEYNLI.

YABANCI DİL DANIŞMANI/ Foreign Language Editor

Doç. Dr. Emrah EKMEKÇİ

YÖNETİM MERKEZİ ve POSTA ADRESİ/ Management Center and Post Address

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kurupelit Kampüsü Atakum/ Samsun

YAYIN TÜRÜ/ Type of publication

Uluslararası Hakemli Süreli (yılda en az 3 sayı) Yayındır.

İLETİŞİM BİLGİLERİ/ Correspondence Address

E-Posta: dergi@dedekorkutdergisi.com / editor@dedekorkutdergisi.com Web: dedekorkutdergisi.com

DEDE KORKUT DERGİSİ; SOBİAD, Index Copernicus, TEİ (Türk Eğitim İndeksi), ESJI (Eurasian Scientific Journal Index), ResearchBib (Academic Resource Index), Arastirmax (Scientific Publication Index), SIS (Scientific Indexing Services) ASOS (Social Science Index), Journal Factor, CiteFactor ve MLA tarafından taranmaktadır.

TEŞEKKÜR

Dede Korkut Dergisinin **Ağustos 2020/ 22. Sayısının** yayım sürecinde olumlu ve olumsuz raporlarıyla nitelikli değerlendirmeler yaparak verdikleri desteklerinden ötürü zikredilen saygı değer hakemlerimize çok teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Muna Yüceol Özezen

Prof. Dr. Salim Küçük

Prof. Dr. Hakan Özdemir

Prof. Dr. Erhan Aydın

Prof. Dr. Bülent Özkan

Prof. Dr. Mevlüt Erdem

Prof. Dr. Ahmet Cüneyt Issı

Prof. Dr. Selçuk Çıkla

Prof. Dr. Erdoğan Boz

Prof. Dr. Mehmet Naci Önal

Doç. Dr. Yunus Kaplan

Doç. Dr. Hakan Yalap

Doç. Dr. Sami Baskın

Doç. Dr. Tuncay Böler

Doç. Dr. Muhammet Kuzubaş

Doç. Dr. Yusuf Ziya Sümbüllü

Doç. Dr. Erdem Uçar

Doç. Dr. Oğuz Öcal

Doç. Dr. Mehmet Güneş

Doç. Dr. Mehmet Bakır ŞENGÜL

Doç. Dr. Osman Ünlü

Dr. Öğr. Üyesi Ergün Acar

Dr. Öğr. Üyesi Ferdi Bozkurt

Dr. Öğr. Üyesi Melike Üzüm

Dr. Öğr. Üyesi İsa Sarı

Dr. Öğr. Üyesi Nazmi Alan

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Dağlı

Dr. Öğr. Üyesi Turan Güler

Dr. Öğr. Üyesi Ergün Acar

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Levent Yener

DEDE KORKUT DERGİSİ YAYIN ETİĞİ VE YAYIN İHLALİ UYGULAMA BİLDİRİMİ

Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, hakem ve yazarların isimlerinin saklı tutulduğu çift-kör hakemlik sisteminin kullanıldığı hakemli bir dergidir. Dede Korkut Dergisinin benimsediği yayın süreçleri bilginin tarafsız ve saygın bir şekilde gelişimine ve dağıtımına temel teşkil etmektedir. Yayın sürecine katılan tüm tarafların (yazar, dergi editörü / editörleri, hakemler ve yayıncı) kendilerinden beklenen etik davranış standartlarını kabul etmesi ve uygun davranması gerekir. Dede Korkut Dergisi yayın sürecine katılan bütün taraflar için en yüksek etik standartları geliştirmiştir ve bunları garanti altına almıştır. Yüksek yayın etiği standartları en iyi biçimde desteklenir ve yayın ihlaline (publication malpractices) karşı bütün önlemler en iyi şekilde alınır. Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi yayıncılığın bütün aşamalarında etik standartları son derece ciddiye alır, iş ahlakının tüm sorumluluklarını kabul eder. Yüksek etik standartlarını garanti eden ve bütün tarafların uyması beklenen Yayın Etiği ve Yayın İhlali Bildirimi, Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) belirlediği etik ilkelere (<https://publicationethics.org/>) dayanmaktadır.

Baş Editör ve Yardımcı Editörün Görevleri

Gönderilen yazılar fikri ve bilimsel içerikleri açısından ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, dini inanç, etnik köken, vatandaşlık veya yazarların politik düşünceleri dikkate alınmaksızın değerlendirilir.

Baş Editör, gönderilen makaleden sorumlu alan Editörü ve herhangi bir editoryal kadro, gönderilen makale ilgili herhangi bir bilgiyi yazar, hakemler, muhtemel hakemler ve yayıncı dışında herhangi birine ifşa etmemelidir.

Gönderilen bir makalede henüz yayınlanmamış materyaller, yazarların açık yazılı onayı olmadan Editör'ün kendi araştırmasında kullanılmamalıdır.

Dergiye gönderilen makalelerin hangilerinin yayımlanacağından derginin Baş Editörü veya Yardımcı Editörü sorumludur. Baş Editör ve Yardımcı Editör derginin Yayın Kurulu ve kararları tarafından yönlendirilebilir. Ayrıca iftira, telif hakkı ihlali ve intihal ile ilgili hukuki durumlarda kısıtlanabilir. Baş editör, bunu kararı verme yetkisi olan Yardımcı Editör, diğer editörler veya hakemlerle müzakere edebilir.

Hakemlerin Sorumlulukları

Hakem, editoryal kararlar alınırken Editör ve Yayın Kuruluna destek olur ve yazarla editoryal iletişim aracılığıyla yazarın makaleyi geliştirmesine yardımcı olabilir.

Bir makalenin değerlendirilmesinde bilimsel olarak kendisini uygun bulmayan veya zamanında incelemenin imkânsız olacağını düşünen hakemler, derhal Baş Editöre haber vermeli, böylece muhtemel uygun hakemlerle iletişime geçilmelidir.

İncelenmek üzere alınan yazılar gizli belge olarak değerlendirilmelidir. Baş Editör tarafından yetkilendirilmedikçe başkalarına gösterilmemeli veya başkalarıyla tartışılmamalıdır.

Yorumlar objektif olarak yapılmalıdır. Hakemin kişisel ve art niyetli eleştirisi kabul edilemez. Hakemler uygun destekleyici argümanlarla görüşlerini açıkça ifade etmelidir.

Hakemler, yazarlar tarafından belirtilmeyen ilgili yayınları tespit etmelidir. Daha önce ortaya atılmış bilimsel bir gözlem, bulgu veya düşünceye atıf yapılmalıdır. Hakem, söz konusu makale ile diğer veri ve yayınlar arasında önemli bir benzerlik veya örtüşme olması durumunda Editörü bilgilendirmelidir.

Hakemler, değerlendirmesi sonucu elde ettiği bilgi veya fikirleri gizli tutmalı ve kişisel çıkarları için kullanmamalıdır.

Hakemler, kendisine gönderilen makalenin yazarıyla işbirliği, rekabet, çıkar ilişkisi vs. açılardan bağlantılı olması durumunda ya da aynı kurumda çalışması durumunda makaleleri değerlendirmeyi düşünmemelidir.

Yazarların Görevleri

Yazarlar araştırmasının özgün olduğunu garanti eder. Temel bilgiler makalede doğru bir şekilde sunulmalıdır. Bir makale, başkalarının çalışmayı takip edebilmesi için yeterli ayrıntı ve referans içermelidir. Hileli veya bilerek yanlış kullanılan ifadeler etik olmayan davranışlar oluşturur ve kabul edilemez.

Yazarlar, tamamen orijinal eserler yazdıklarından uygun şekilde atıfta bulunulduğundan veya alıntılanıldığından, başkalarının eserlerini ve / veya kelimelerini kullanıp kullanmadıklarından emin olmalıdır.

Dede Korkut Dergisi, yayınlanan ve gönderilen el yazmalarıyla çakışan gönderileri tespit etmek için Crossref Benzerlik Denetimi'ni (iThenticate) kullanır.

Bir yazar genel olarak aynı araştırmayı birden fazla dergide yayınlamamalıdır. Aynı makalenin birden fazla dergiye paralel olarak sunulması etik dışı yayıncılık davranışı oluşturur ve kabul edilemez.

Yazar, makalesinde kullandığı bütün kaynakları kaynaklar bölümünde belirtmelidir. Yazarlar ayrıca çalışmanın özünü belirlemede etkili olan/ olabilecek yayınları özellikle belirtmeli, atıf ya da alıntı yapmalıdır.

Yazarlık, gönderilen çalışmanın tasarımına, yürütülmesine veya yorumlanmasına önemli katkılarda bulunanlarla sınırlı olmalı, yazarlar haksız yazarlıktan kaçınmalıdır. Önemli katkısı bulunanların hepsi ortak yazar olarak yer almalıdır. Araştırma projesine katılanların olduğu durumlarda, Teşekkür bölümünde anılmalıdır.

Tüm yazarlar makalelerde sonuçları veya makaledeki yorumlarını etkilediği şekilde yorumlanabilecek herhangi bir mali ilişkilerini veya diğer önemli çıkar çatışmalarını açıklamalıdır. Proje için tüm mali destek kaynakları açıklanmalıdır.

Bir yazar, kendi yayınlanmış çalışmasında önemli bir hata veya eksiklik tespit ettiğinde, dergi Baş Editörü veya yayıncısını derhal haberdar etmek ve onlarla işbirliği yapmak veya makaleyi geri çekmek veya uygun bir düzeltme yapılarak yayınlamakla yükümlüdür. Yayıncı, bir araştırma kötü niyetli olarak tanımlırsa, yayımlanmış makaleleri yazarlara önceden bildirimde bulunarak veya bildirmeden geri çekme hakkına sahiptir.

Yayıncının Onayı

Bilimsel suiistimal, hileli yayın veya intihal iddiası durumunda, Yayıncı, Baş Editör ile yakın işbirliği içinde, durumu açıklığa kavuşturmak ve söz konusu makaleyi düzeltmek için gerekli tüm tedbirleri alacaktır. Bu, hızlı bir düzeltme yayınlanmasını veya çok ciddi durumlarda söz konusu çalışmanın tamamen geri çekilmesini gerektirebilir.

Yayıncı ve Dergi, yayıncılık faaliyetlerinde yaş, renk, din, inanç, engellilik, medeni durum, gazilik durumu, ulusal köken, ırk, cinsiyet, genetik yatkınlık veya taşıyıcı durumu veya cinsel yönelim temelinde hiçbir ayırım yapmaz

İÇİNDEKİLER / Contents

DEDE KORKUT

Cilt 9 Sayı 22 Ağustos 2020

**Boyalı Kuş Romanı Bağlamında II. Dünya Savaşı Yıllarında
Orta Avrupa Halk Hekimliği Örnekleri 1-10**
Central European Folk Medicine Examples in The Context of Painted Bird Novel in Years of The World War II

Recep DEMİR

Köktürk Yazıtları Üzerine Kıpçak Türkçesi Bağlamında Tespitler 11-26
Determinations on Köktürk Inscriptions in the Context of Kipchak Turkish

Can ÖZGÜR

“Sözde” ve “Demek” Sözcükbirimlerinin Anlam ve İşlev Değişimi 27-38
Semantic and Functional Changes in the Lexemes “sözde” and “demek”

Melike ÜZÜM & Bilge GÖKTER GENÇER

**Salur Kazan’ın Mitik Macerasından Modern İnsanın Bilincine
Arketipsel Sembolik Bir Çözümleme 39-51**
An Archetypal Symbolic Analysis from Salur Kazan’s Mythic Adventure to Modern Human Consciousness

Aydoğan KARA

**Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî’nin Bilinmeyen Bir Eseri:
“Mecmu’atü’l-Letâ’if Sandukatü’l-Ma’ârif 52-119**
An Unknown Work Of Hafız Huseyin Ayvansarayi: “Mecmu’atu’l-Leta’if Sandukatu’l-Ma’arif

Yunus Kaplan & Zahide EFE

Türkiye Türkçesinde Karşıtlık İşlevli Söz Dizimsel Yapılar 120-155
Syntactic Structures With Antonym Function in Turkey Turkish

Şerife SAZAK

Sözlük Birimi Tanımlarındaki Eş Anlamlıların Denetimi 156-168
Control of Synonyms in Definitions of Dictionary Unit

Göksel SERT

**Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Abdullah Efendinin Rüyaları”
Hikâyesinde Söz Dizimi.....169-180**
The Syntax In Ahmed Hamdi Tanpınar's Story "Dreams of Mr. Abdullah"

Ahmet ADIGÜZEL

Halide Edib Adıvar’ın Romanlarında Bir Değer Olarak “Baba” Kavramı 181-194
The Concept of “Father” as a Value in the Novels of Halide Edib Adıvar

Yıldız YENER AVCI

Fatiha Tefsiri'ndeki Fiillerin Semantik Açıdan Deęerlendirilmesi 195-209

Semantic Evaluation Of The Actions In Fatiha Tefsiri

Fatma KOÇ

Nusayrîlięin Alevî-Bektaşî Edebiyatına Tesiri ve Nusayr-i Tûsî Anlatısı.....210-232

The Influence of Nusayrism on Alaouite-Bektashi Literature and The Narration of Nusayri Tusi

Gökhan ŞENYURT

Çok Dilli Bir Sözlük İncelemesi: Tercümanü'l-Lügat.....232-279

A Multilingual Dictionary Analysing: Tercümanü'l-Lügat

Eyüp ACAR

DEDE KORKUT
MAKALELER/ Articles